

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 207/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]; [REDACTED] [REDACTED], a [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., Mariánske námestie 31, Žilina, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžo 301/2015 z 25. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka v 1. rade“); [REDACTED], a [REDACTED] [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú

porušenie svojich základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Sžo 301/2015 z 25. januára 2017 (ďalej aj „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia boli účastníkmi katastrálneho konania vo veci návrhu na vydanie rozhodnutia o zmene údajov schváleného registra podľa § 7 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov. Poslednými vo veci vydanými správnymi rozhodnutiami boli rozhodnutie Okresného úradu Čadca, katastrálneho odboru sp. zn. C-2/2012-Rb zo 17. januára 2014 o neopravení údajov ROEP, ako aj rozhodnutie Okresného úradu Žilina, odboru opravných prostriedkov sp. zn. Co-3/2013-Ha-2 z 5. júna 2014 o zamietnutí odvolania a potvrdení uvedeného rozhodnutia Okresného úradu Čadca. Sťažovateľmi následne podanú správnu žalobu Krajský súd v Žiline zamietol rozsudkom sp. zn. 21 S 153/2014 z 20. mája 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a najvyšší súd v konaní o odvolaní rozsudok krajského súdu svojím rozsudkom sp. zn. 10 Sžo 301/2015 z 25. januára 2017 potvrdil stotožniac sa v celom rozsahu s odôvodnením rozsudku krajského súdu.

3. Sťažovatelia v dôvodoch sťažnosti podrobne opisujú skutkový stav veci spochybňujúc právny záver vo veci konajúcich súdov o absolútnej neplatnosti zaopatrovacej zmluvy z 24. marca 1971 uzavretej medzi [REDAKOVANÉ] na jednej strane a [REDAKOVANÉ] a sťažovateľkou v 1. rade na strane druhej. Poukazujúc na registráciu označenej zmluvy štátnym notárstvom v čase jej vzniku nemali podľa nich správne orgány žiaden dôvod posudzovať zaopatrovaciu zmluvu z pohľadu jej hodnovernosti a platnosti, keďže zmluva zodpovedala právnym predpisom platným a účinným ku dňu jej registrácie. Podľa názorov sťažovateľov je posudzovanie platnosti označenej zmluvy podľa *„predpisov platných k dnešnému dňu je obdobné ako posudzovanie platnosti notárskych osvedčení o vyhláseniach o vydržaní realizovaných pred 1. decembrom 2000. Rovnako ako boli riadne zapísané údaje podľa vyhlásení o vydržaní bez toho, aby kataster ďalej skúmal, aké vlastníctvo im predchádzalo, má byť zapísaná aj*

sťažovateľmi predložená zaopatrovacia zmluva. K vydaniu notárskeho osvedčenia o vyhlásení o vydržaní pred 1. decembrom 2000 platné zákony vyžadovali vyjadrenia dvoch svedkov, k notárskemu zaregistrovaniu zaopatrovacej zmluvy zákony platné k 26. marcu 1971 vyžadovali preverenie oprávnenia nakladať s nehnuteľnosťou, ktoré realizovalo štátne notárstvo. Preverovanie bolo riadne uskutočnené a zaopatrovacia zmluva bola z tohto dôvodu zaregistrovaná.“. Nadväzne na uvedené sťažovatelia namietajú, že „v rámci ROEP sa bez akéhokoľvek zákonného podkladu pre zápis na LV uprednostnil záznam o 34 rokov starší ako zaopatrovacia zmluva predložená sťažovateľmi a to napriek všeobecne známej skutočnosti, že od roku 1937 do roku 1971, kedy bola spísaná zaopatrovacia zmluva, sa právna úprava vo veci zápisov práv k nehnuteľnostiam zásadným spôsobom zmenila. Táto zmena má byť v súčasnosti sťažovateľom na škodu a dedičovi [REDAKOVANÉ] na prospech... Absencia zápisu vlastníckeho práva prevodkyne v dokumente obdobnom pozemkovej knihe je iba následkom právnej úpravy, ktorá v spornom období neumožňovala vykonanie výmazu [REDAKOVANÉ] ako vlastníka a zápisu prevodkyne ako novej vlastníčky. Ani správne orgány a ani súdy sa s uvedeným nevyporiadali. V danom prípade pritom neskoršia listina neguje skorší zápis do pozemkovej knihy. Navyše, zápisy v prospech [REDAKOVANÉ] sa ani netýkajú všetkých nehnuteľností podľa zaopatrovacej zmluvy.“.

4. Sťažovatelia ďalej namietajú, že úlohou správnych súdov nie je nahrádzať odôvodnenia rozhodnutí správnych orgánov, resp. ho argumentačne podporiť, ale iba preskúmať ich zákonnosť. V ďalšej časti namietajú, že v rámci správneho konania im nebolo umožnené nahliadnutie do spisu správneho orgánu, čo má podľa ich názoru význam aj z dôvodu, že podklady na zostavenie registra obnovenej evidencie pozemkov sa zisťujú najmä z údajov poskytnutých nájomcami pozemkov, pozemkovými spoločenstvami alebo inými oprávnenými osobami, z katastrálneho operátu alebo listín predložených účastníkmi konania. Sťažovatelia tak síce mali vedomosť o dokladoch, ktoré do spisu založili, nie však o dokladoch, ktoré do tohto spisu zabezpečili správne orgány. Napokon namietajú i záver konajúcich súdov, podľa ktorého sa svojich práv mali domáhať prostredníctvom určovacej žaloby, čo malo viesť k porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 2 ústavy.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia ústavnému súdu navrhujú, aby vo veci takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľov podľa článku 20 ods. 1, článku 46 ods. 1 v spojení s článkom 12 ods. 1 a článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 10Sžo/301/2015 zo dňa 25. januára 2017 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 10Sžo/301/2015 zo dňa 25. januára 2017 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 312,34 EUR do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. V prvom rade ústavný súd poznamenáva, že v ústave, ako aj v zákone o ústavnom súde má ústavný súd presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania.

9. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

10. Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám (vrátane súdu) najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

11. Ústavný súd rovnako poukazuje na to, že v právnych systémoch rôznych členských štátov Rady Európy je požiadavka, aby bol opravný prostriedok k súdu vyššej inštalácie podaný advokátom bežným javom [pozri napríklad rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) Gillow proti Spojenému kráľovstvu, č. 9063/80 z 24. 11. 1986]. S obsahom ustanovení dohovoru nie je v rozpore ani to, ak vnútroštátny procesný predpis vyžaduje, aby bol účastník v konaní pred najvyššími súdnymi inštaláciami zastúpený advokátom (pozri tiež rozsudky ESLP Kröhnert proti Českej republike, č. 60224/00 z 9. 10. 2001 a Meftah a ďalší proti Francúzsku, č. 32911/96 z 26. 7. 2002). Takéto zastúpenie môže byť vyžadované dokonca aj u účastníkov, ktorí sú sami advokátmi. Aj judikatúra ústavného súdu stabilne vyžaduje, aby bol sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom právne zastúpený advokátom, v opačnom prípade podanú sťažnosť odmietne pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (II. ÚS 39/01, III. ÚS 136/07, III. ÚS 419/2010, IV. ÚS 276/2013).

12. Ústavný súd pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľov nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05).

13. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je advokát povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

14. Preskúmaním doručenej sťažnosti a pripojených príloh ústavný súd zistil, že sťažnosť s prílohami v predloženej podobe nespĺňa zákonom predpísané náležitosti, pretože sťažovatelia nepreukázali svoje právne zastúpenie splnomocneným advokátom na konanie pred ústavným súdom. Takéto zastúpenie sťažovateľov síce vyplýva z textu sťažnosti doručenej ústavnému súdu 10. apríla 2017 ako doporučená zásielka advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, avšak v súlade s § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde nie je preukázané pripojeným splnomocnením.

15. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok

zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

16. Vzhľadom na absenciu splnomocnenia sťažnosť v predloženej podobe nespĺňa náležitosti, ktoré pre uplatnenie právomoci ústavného súdu vyžaduje ústava a zákon o ústavnom súde a nie je tak spôsobilá vyvolať začatie konania pred ústavným súdom. Ústavný súd preto sťažnosť, ktorou boli namietané porušenia označených článkov ústavy rozsudkom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžo 301/2015 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (II. ÚS 11/2015, I. ÚS 586/2016, I. ÚS 295/2016).

17. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2017